

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра економіки та публічного управління (№ 601)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова НМК 1

Сергій НИЖНИК

Голова НМК 2

Дмитро КРИЦЬКИЙ

Голова НМК 3

Ганна ЛІХОНОСОВА

«10» 05 2024 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Свроінтеграційна політика

(назва навчальної дисципліни)

MINOR «Публічне управління», дисципліна 4

(назва вибіркової категорії)

Галузь знань: усі галузі, за якими відбувається підготовка здобувачів в університеті

Спеціальності: усі спеціальності, за якими відбувається підготовка здобувачів в університеті

Освітні програми: усі освітні програми відповідних спеціальностей, за якими відбувається підготовка здобувачів в університеті

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Введено в дію з 01.09.2024 року

Харків 2024 рік

Робоча програма з навчальної дисципліни «Євроінтеграційна політика» для студентів усіх спеціальностей освітнього рівня «Бакалавр».

«25» квітня 2024 р., 14 с.

Розробник:

доцент кафедри економіки та публічного управління, к.е.н., доцент

Тетяна ПАВЛЕНКО

(прізвище та ім'я, посада, науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Робочу програму розглянуто на засіданні кафедри 601 Економіки та публічного управління

(назва кафедри)

Протокол № 10 від «25» квітня 2024 р.

В.о. зав. кафедри 601

д.н. з держ. упр., проф.

(науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Вероніка КОВАЛЬЧУК

(ініціали та прізвище)

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни (денна форма навчання)
Кількість кредитів – 5	Галузь знань <u>усі галузі, за якими відбувається підготовка здобувачів в університеті</u> Спеціальності <u>усі спеціальності, за якими відбувається підготовка здобувачів в університеті</u> Освітні програми: <u>усі освітні програми відповідних спеціальностей, за якими відбувається підготовка здобувачів в університеті</u> Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Вибіркова
Кількість модулів – 2		Навчальний рік
Кількість змістовних модулів – 2		2024/2025
		Семестр
		8-й
Загальна кількість годин – кількість годин аудиторних занять*/ загальна кількість годин 54/150		Лекції*
		30 години
		Практичні, семінарські*
Кількість аудиторних годин (48 годин) для денної форми навчання: Лекційні години – 30 годин Практичні/семінарські заняття) – 24 годин Самостійна робота студента – 96 годин		24 годин
		Лабораторні*
		-
		Самостійна робота
	96 годин	
	Вид контролю	
	Модульний контроль, іспит	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:
кількість годин аудиторних занять/ кількість годин самостійної роботи = 54/96

* Аудиторне навантаження може бути зменшене або збільшене на одну годину залежно від розкладу занять.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної «Євроінтеграційна політика» - опанувати базові знання щодо ефективного здійснення європейської інтеграції Україною за підтримки інститутів публічного управління, процесу адаптації законодавства України до права Європейського Союзу та стандартів і рекомендацій НАТО; дізнатись про залучення і використання міжнародної допомоги та розроблення і реалізацію стратегій, програм та інших документів з інформування громадськості та комунікації у сферах європейської та євроатлантичної інтеграції.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Євроінтеграційна політика» є: визначення сутності і передумов інтеграції; вивчення міжнародного розподілу праці і міжнародної спеціалізації як передумови інтеграції; оцінка слабких і сильних сторін існуючих основних теоретичних концепцій міжнародної економічної інтеграції; визначення цілей, переваг і проблем участі країн в інтеграційних об'єднаннях; характеристика основних задач і перспективної політики ЄС; аналіз перспектив створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС; визначення можливих наслідків від ЗВТ з ЄС для різних галузей народного господарства України.

Результати навчання: у результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні:

знати:

основні етапи європейської інтеграції; основні засади розвитку інтеграційних процесів на території Європи та роль України в них; основні засади євроатлантичного партнерства; специфіку транскордонного співробітництва; особливості європейської демократії та управління; основні органи управління; глобальні тренди публічного управління та їх вплив на публічну політику в Україні; основні моделі державного управління в зарубіжних країнах.

вміти:

аналізувати стратегію розвитку Європейського Союзу; здійснювати моніторинг та оцінку виконання завдань європейської політики інтеграції, зокрема втілення положень Угоди про асоціацію; імплементувати законодавче та нормативно-правове забезпечення розвитку ЄС в українську практику; діагностувати специфіку трансформації систем забезпечення міжнародної та європейської безпеки; визначати мотиви та стратегічні завдання держави щодо розвитку відносин з ЄС; застосовувати в практичній діяльності порівняльний аналіз демократії, захисту прав людини та управління в ЄС; використовувати призначення європейських інституцій та програм для практичної діяльності в Україні; використовувати можливості участі в європейських програмах мобільності, підтримувати європейські цінності; брати участь у вирішенні проблем, пов'язаних з застосуванням європейського досвіду в Україні.

мати компетентності:

Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Здатність бути критичним і самокритичним.

Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Здатність планувати та управляти часом.

Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності).

Здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовний модуль 1. Євроінтеграція України.

Тема 1. Європейська інтеграція та євроатлантичне партнерство. Основні засади розвитку інтеграційних процесів на території Європи. Принципи об'єднання європейських країн. Еволюція ідей європейської єдності. Основні етапи європейської інтеграції. Об'єднана Європа у XXI столітті. Євроатлантичне спрямування зовнішньополітичного курсу України. Рада євроатлантичного партнерства. Політика євроатлантичної інтеграції України. Основні проблеми входження України в ЄС.

Тема 2. Європейський Союз як одне з найуспішніших світових інтеграційних об'єднань. Етапи утворення і розвитку Європейського Союзу. Консолідовані договори Європейського Союзу. Основні інституції Європейського Союзу. Основні Органи управління Європейським Союзом та їх функції. Консультативні органи Європейського Союзу. Стратегія розвитку і основні політики Європейського Союзу до 2020 р. Комунітарність регіональної політики ЄС. Європейська політика сусідства.

Тема 3. Транскордонне співробітництво та спільний Європейський простір. Сучасні тенденції розвитку транскордонного співробітництва в Україні та інших європейських країнах. Законодавче та нормативно-правове забезпечення розвитку транскордонного співробітництва. Ресурсне забезпечення транскордонного співробітництва. Інноваційні форми транскордонного співробітництва. Транскордонне міграційне співробітництво. Спільний європейський науковий і освітній простір.

Тема 4. Торговельно-економічне співробітництво України та ЄС. Теоретичні основи міжнародної економічної інтеграції. Інтеграція економічних систем. Основи регіональної економічної інтеграції. Структурні складові державного регулювання міжнародної економічної інтеграції України. Особливості угоди про зону вільної торгівлі між Україною та ЄС. Основні принципи, функції, структура і механізм набуття членства у СОТ. Переваги членства у СОТ. Заходи торговельного захисту і вирішення спорів в рамках СОТ та їх особливості в Україні. Асиметрія умов вступу України до СОТ. Оцінка впливу умов вступу України до СОТ на її зовнішню торгівлю з регіональними об'єднаннями.

Модуль 2.

Змістовний модуль 2. Міжнародне публічне управління та безпека.

Тема 5. Глобальні тренди публічного управління. Історія інституційного оформлення Європейського Союзу та створення публічної влади. Еволюція інститутів публічного управління в контексті загальноєвропейського політичного тренду. Механізми та стиль міжнародного публічного управління. Міжнародні засади функціонування органів державного управління. Децентралізація влади: розвиток потенціалу регіональних еліт (міжнародний досвід). Проблеми адаптації державної служби України до стандартів ЄС в контексті євроінтеграції.

Тема 6. Специфіка та стандарти європейського врядування. Поняття та функціонування політичної системи ЄС. Особливості процесу вироблення політики ЄС. Проблема дефіциту демократії в ЄС. Покращення законотворчого процесу в ЄС. Багаторівневе врядування в ЄС.

Тема 7. Системи забезпечення глобальної та європейської безпеки. Європейська безпекаб загрози і відповіді. Трансформація систем забезпечення міжнародної та європейської безпеки. Україна в загальній європейській та світовій системі безпеки.

Міжнародні організації безпекового характеру. Інституційні засади політики національної безпеки та співпраця України з НАТО. Методи реагування на загрози на рівні глобальної та європейської безпеки.

Тема 8. Державна політика у сфері національної безпеки. Змістовна характеристика національної безпеки як об'єкту державного управління. Механізми державного управління у сфері національної безпеки. Державна політика забезпечення національної безпеки: специфіка розробки та впровадження. Особливості державного управління у сфері національної безпеки в країнах ЄС. Стратегічне управління у сфері національної безпеки. Проблеми та перспективи державного управління у сфері національної безпеки в Україні.

Контрольний захід: іспит.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістовного модуля і тем	Кількість годин				
	Усього	У тому числі			
		л	п	лаб.	с. р.
1	2	3	4	5	6
Модуль 1					
Змістовний модуль 1. Євроінтеграція України.					
Тема 1. Європейська інтеграція та євроатлантичне партнерство	18	4	2		12
Тема 2. Європейський Союз як одне з найуспішніших світових інтеграційних об'єднань.	21	6	3		12
Тема 3. Транскордонне співробітництво та спільний Європейський простір	18	4	2		12
Тема 4. Торговельно-економічне співробітництво України та ЄС	19	4	3		12
Модульний контроль 1	2		2		
Разом за змістовним модулем 1:	78	18	12		48
Модуль 2					
Змістовний модуль 2. Міжнародне публічне управління та безпека					
Тема 4. Глобальні тренди публічного управління.	18	3	3		12
Тема 3. Специфіка та стандарти європейського врядування	18	3	3		12
Тема 7. Системи забезпечення глобальної та європейської безпеки	17	3	2		12
Тема 8. Державна політика у сфері національної безпеки	17	3	2		12
Модульний контроль 2	2		2		
Разом за змістовним модулем 2:	72	12	12		48
Усього годин	150	30	24		96

5. Теми семінарських занять

(навчальним планом не передбачено)

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
	Разом	

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Політика євроатлантичної інтеграції України	2
2	Стратегія розвитку і основні політики Європейського Союзу до 2020 р.	3
3	Законодавче та нормативно-правове забезпечення розвитку транскордонного співробітництва.	2
4	Основні принципи, функції, структура і механізм набуття членства у СОТ.	3
5	Модульний контроль 1	2
6	Еволюція інститутів публічного управління в контексті загальноєвропейського політичного тренду.	3
7	Особливості процесу вироблення політики ЄС.	3
8	Трансформація систем забезпечення міжнародної та європейської безпеки.	2
9	Особливості державного управління у сфері національної безпеки в країнах ЄС.	2
10	Модульний контроль 2	2
	Разом	24

7. Теми лабораторних занять

(навчальним планом не передбачено)

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
	Разом	

8. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1.	Основні проблеми входження України в ЄС.	12
2.	Європейська політика сусідства.	12
3.	Інноваційні форми транскордонного співробітництва.	12
4.	Оцінка впливу умов вступу України до СОТ на її зовнішню торгівлю з регіональними об'єднаннями.	12
5.	Проблеми адаптації державної служби України до стандартів ЄС в контексті євроінтеграції.	12
6.	Багаторівневе врядування в ЄС.	12
7.	Україна в загальній європейській та світовій системі безпеки.	12
8.	Проблеми та перспективи державного управління у сфері національної безпеки в Україні.	12
	Разом	96

9. Методи навчання

При викладанні навчальної дисципліни застосовуються такі методи навчання, як:

1. Репродуктивний.
2. Проблемного навчання.
3. Евристичний (частково-пошуковий).
4. Дослідницький.

Активізація навчально-пізнавальної діяльності студентів здійснюється через застосування таких форм навчання, як:

- проблемні лекції, лекції теоретичного моделювання;
- семінари-дискусії, семінари-практикуми, семінари - розгорнуті бесіди;
- презентації навчальних матеріалів, виконаних творчих завдань;
- моделюючі вправи, розв'язування творчих завдань;
- роботу в Інтернеті, бібліотеці;
- складання схем, таблиць, графіків тощо;
- консультації (настановні, контрольні, проблемні).

Проблемні лекції спрямовані на розвиток логічного мислення студентів. Коло питань теми лекції обмежується двома-трьома ключовими моментами, увага студентів концентрується на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках, використовується передовий досвід. Під час лекцій використовується друкований опорний конспект у якому виділені головні висновки з питань, що розглядаються. При викладанні лекційного матеріалу студентам пропонуються питання для самостійного розмірковування. При цьому лектор задає запитання, які спонукають студента шукати розв'язання проблемної ситуації. Така система примушує студентів сконцентруватися і почати активно мислити в пошуках правильної відповіді.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками та поглядами учасників з приводу даної теми (питання), а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд проблемних ситуацій у процесі вивчення навчального матеріалу

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення певних результатів роботи з виконання індивідуальних завдань.

Рольові ігри (елементи) – форма активізації студентів, за якої вони задіяні в процесі інсценізації певної ситуації у ролі безпосередніх учасників подій.

10. Методи контролю

Проведення поточного контролю, написання модульних тестів, фінальний контроль у вигляді контрольного заходу (усно).

13. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують студенти

13.1. Розподіл балів, які отримують студенти (кількісні критерії оцінювання)

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Активність під час аудиторної роботи	0...2	6	0... 12
Виконання і захист практичних робіт	0... 6	3	0... 18
Модульний контроль	0...24	1	0...24
Змістовний модуль 2			
Активність під час аудиторної роботи	0...2	6	0... 12
Виконання і захист практичних робіт	0... 6	3	0... 18
Модульний контроль	0...16	1	0...16
Усього за семестр			0...100

Модульний контроль складається з теоретичних тестів (по 1 балу за питання).

Семестровий контроль (іспит) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до іспиту. Під час складання семестрового заліку студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для заліку складається з двох теоретичних питань, максимальна кількість 50 балів що складає в сумі 100 балів.

Прийнята шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90-100	відмінно
75-89	добре
60-74	задовільно
01-59	незадовільно з можливістю повторного складання

Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Задовільно (60-74) – мати мінімум знань і умінь для забезпечення програмних результатів навчання. Відпрацювати та захистити всі практичні роботи.

Добре (75-89) – знати основні теми дисципліни. Достатньо вільно орієнтуватись в функціях органів влади ЄС. Відпрацювати та захистити всі практичні роботи.

Відмінно (90-100) – мати знання, що дозволять самостійно, вільно та обґрунтовано відповідати на будь які питання щодо сучасних механізмів управління адміністративними процесами в ЄС, мати уявлення про етапи, проблеми та шляхи євроінтеграції України. Відпрацювати та захистити всі практичні роботи.

14. Методичне забезпечення

k601@khai.edu - електронний ресурс, на якому розміщено навчально-методичний комплекс дисципліни, який включає в себе:

Обов'язкові складові:

- робоча програма дисципліни;
- конспект лекцій, підручники (навчальні посібники), в тому числі в електронному вигляді, які за змістом повністю відповідають робочій програмі дисципліни;
- методичні вказівки та рекомендації для виконання курсових робіт та проектів, розрахункових та розрахунково-графічних робіт, лабораторних та практичних робіт, а також рекомендації для самостійної підготовки;
- тематики індивідуальних завдань;
- приклади розв'язування типових задач чи виконання типових завдань;
- питання, тести для контрольних заходів;
- каталоги інформаційних ресурсів.

15. Рекомендована література

Основна література:

1. Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» від 01 липня 2010 р. №2411-VI / офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua / 08.06.2011. Заголов. з екрану.
2. Указ Президента України «Про затвердження Стратегії інтеграції України до Європейського Союзу» від 11 червня 1998 р. №615/98 / офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua / 05.02.2010. Заголов. з екрану.
3. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної цільової програми інформування громадськості з питань європейської інтеграції України на 2008 – 2011 роки» від 2 липня 2008 р. № 594 / офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua / 15.05.2010. Заголов. з екрану.
4. Копенгагенські критерії членства в Європейському Союзі (інформаційно-аналітична довідка). / офіційний сайт Міністерства закордонних справ України

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mfa.gov.ua> / 10.03.2010. Заголов. з екрану.

5. Основні елементи договору про реформу ЄС / офіційний сайт Міністерства закордонних справ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mfa.gov.ua> / 10.03.2011. Заголов. з екрану.

6. Матюшенко І. Ю. Євроінтеграція України в системі міжнародної економічної інтеграції : навч. посібн. / І. Ю. Матюшенко, С. В. Беренда, В. В. Резніков. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 504 с.

7. Беренда С. В. Еволюція економічної інтеграції в країнах Європи : монографія [Текст] / С. В. Беренда. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. – 168 с.

8. Європейський Союз : словник-довідник [Текст] / [ред.-упоряд. М. Марченко]. – К. : К.І.С., 2006. – 140 с.

9. Грущинська Н. М. Теоретичні основи європейської економічної інтеграції України : монографія [Текст] / Н. М. Грущинська. – К. : Видавець Корбуш, 2008. – 232 с.

10. Основні елементи Договору про реформу ЄС [Електронний ресурс] // Міністерство закордонних справ України : офіц. сайт. – Режим доступу : <http://www.mfa.gov.ua/mfa/ua/publication/content/19082.htm>

11. Резніков В. В. Формування комплексного підходу щодо вдосконалення державного регулювання механізму міжнародної інтеграції України : монографія [Текст] / В. В. Резніков. – Х. : Екограф, 2011. – 168 с.

12. Теорія міжнародних відносин (курс лекцій – підручник on-line) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ruthenia.info> /15.01.2011.

13. Горюнова Є. О. Євроінтеграція : навч. посіб. [Текст] / Є. О. Горюнова. – К. : Академвидав, 2013. – 224 с.

14. Волес В., Волес Г. Творення політики в Європейському Союзі [Повідомлення Європейської Комісії. «Європа 2020». Стратегія для розумного, сталого та всеохоплюючого зростання [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minjust.gov.ua/file/31493>

15. Клинова-Дацюк Г. Д. Україна та інтеграційні процеси в сучасній Європі : навч. посіб. [Текст] / Г. Д. Клинова-Дацюк. – Рівне : НУВГП, 2012. – 189 с.

16. Сьома Рамкова Програма Європейського Союзу з науково-технологічного розвитку на 2007–2013 рр. (7РП) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://cordis.europa.eu/fp7/>

17. Рамкова програма ЄС з досліджень та інновацій «Горизонт 2020» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ceasc-bw.com/products/gorizont-2020/>

18. Пріоритети програми Горизонт 2020 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.fp7-ncp.kiev.ua/assets/Horizont_2020/HORIZON2020priorities.pdf

19. Біла книга Європейської Комісії – Транспорт. План розвитку Єдиного європейського транспортного простору – На шляху до конкурентоспроможності та ресурсоефективності транспортної системи [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.transport-ukraine.eu/sites/default/files/white_book_transport_2050_ukr_0.pdf

20. Основні пріоритети Спільної аграрної політики (САП) країн ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.amdi.org.ua/uk/home/amdi-news/21-news/300-the-main-priorities-of-the-common-agricultural-policy-cap-of-the-eu.html>

21. Правова та інституційна основи Європейського Союзу : підруч. [Текст] / А. І. Грицяк, В. В. Говоруха, В. Ю. Стрельцов. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2009. – 620 с.

22. Федонюк С. В. Європейська інтеграція : навч. посіб. [Текст] / С. В. Федонюк – Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2011. – 760 с.

23. Марченко М. Н., Дерябіна Е.М. Право європейського союзу. Питання історії і теорії [Текст], 2010.

24. Євроглоссарій [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://europa.dovidka.com.ua/s.html>

25. Сергеева Н. Европа 2020 / Н. Сергеева [Електронний ресурс]. – ИноСМИ.ru, 2011. – Режим доступу: <http://inosmi.ru/europe>

26. 50. Cohesion Policy 2014 – 2020 [Електронний ресурс]. – Regional Policy – Inforegio, 2014. – Режим доступу:
27. Financial Instruments of Cohesion Policy 2014–2020 [Електронний ресурс]. – Regional Policy – Inforegio, 2014. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/regional_policy
28. Доклад Комиссии. Внедрение нового механизма установления добрососедских отношений. <http://rnsc.leontief.ru/rus/PDF/R-Com.pdf>.
29. Індекс європейської інтеграції країн Східного Партнерства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.eap-index.eu/sites/default/files/EaP20Index20201320-20Ukrainian20leaflet.pdf>
30. European Integration Index 2013 for Eastern Partnership Countries [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eu.prostir.ua/library/259134.html>
31. Neighbourhood Info Centre [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.enpi-info.eu/files/publications/ENI20Leaflet_RU.pdf
32. Програма для транскордонної співпраці [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ro-ua-md.net/uk/>
33. Як підвищити ефективність реалізації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС на регіональному рівні: аналітичний документ // Ресурсно-аналітичний центр «Суспільство і довкілля», 2018. URL: <http://www.rac.org.ua/uploads/content/455/files/webimprove-efficiencyua2018.pdf>

Додаткова література:

1. Положення угоди про асоціацію між Україною та ЄС щодо зони вільної торгівлі [Електронний ресурс]: – Режим доступу : [http://www.kyiv-obl.gov.ua/polozhennja_ugodi_pro](http://www.kyiv-obl.gov.ua/polozhennja_ugodi_pro_asotsiatsiju_mizh_ukrajinoju_ta_jes_schodo_zoni_vilnoji_torgivli)
2. Оцінка можливостей розширення і заміщення ринків збуту для продукції підприємств реального сектору України : монографія [Текст] / за заг. ред. проф. М. О. Кизима, проф. І. Ю. Матюшенко. – Х. : ВД «ІНЖЕК», 2014. – 280 с.
3. Международная стандартная торговая классификация. Департамент по экономическим и социальным вопросам. Статистический отдел. Статистические документы, Серия М, No. 34 / Rev. 4. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://unstats.un.org/unsd/publication/SeriesM/SeriesM_34rev4r.pdf.
4. Оцінка наслідків членства України у Світовій організації торгівлі : монографія [Текст] / за заг. ред. проф. М. О. Кизима, проф. І. Ю. Матюшенко. – Х. : ВД «ІНЖЕК», 2014. – 212 с.
5. Матюшенко І. Ю. Інвестування (в контексті міжнародної інтеграції України) : навч. посібн. [Текст] / І. Ю. Матюшенко. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. – 396 с.
6. Європейська енергетична хартія від 17.12.1991 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://www.pavlodar.com/zakon/?dok=01214>.
7. Договір до Енергетичної Хартії та Заключний акт до неї [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_056.
8. Заключний документ Гаазької конференції з Європейської енергетичної хартії [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_061.
9. Про ратифікацію Договору до Енергетичної Хартії та Протоколу до Енергетичної Хартії з питань енергетичної ефективності і суміжних екологічних аспектів : Закон України 06.02.1998 № 89/98-вр [Електронний ресурс]. – Режим доступу : zakon.rada.gov.ua/laws/show/89/98-вр
10. Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/998_012
11. Торговля энергетическими ресурсами. Правила ВТО, применимые по Договору к Энергетической хартии [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://esco-ecosys.narod.ru/2006_1/art110.pdf

12. Кобута І. В. Аграрні аспекти створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС [Текст] / І. В. Кобута. – Актуальні проблеми економіки. – 2010. – №4. – С.31–38.
13. Осташко Т. О., Волощенко-Холда Л. Ю. Надзвичайні заходи СОТ для захисту ринків агропродовольчих товарів : монографія [Текст] / Т. О. Осташко, Л. Ю. Волощенко-Холда ; НАН України, Ін-т екон. та прогноз. – К., 2011. – 224 с.
14. Можливості та загрози від членства України в СОТ для машинобудування в умовах співпраці з країнами ЄС і Митного союзу ЄВРАЗЕС [Текст] / [Кизим М.О., Олійник А.Д., Матюшенко І.Ю., Хаустова В.Є., Омаров Ш.А., Моїсєєнко Ю.М., Бунтов І.Ю.]. – Бізнес Інформ, 2014. – №2. – С.59–70.
15. Можливості і загрози від членства в СОТ для України у зовнішній торгівлі м'ясо-молочною продукцією з країнами ЄС і Митного союзу ЄВРАЗЕС [Текст] / [Кизим М.О., Ярошенко І.В., Матюшенко І.Ю., Семигуліна І.Б., Маханьова Ю.М.]. – Бізнес Інформ, 2014. – №3. – С.8–21
16. Можливості і загрози від членства України в СОТ у зовнішній торгівлі продукцією високотехнологічних галузей в умовах співпраці з країнами ЄС і Митного союзу ЄВРАЗЕС [Текст] / [Кизим М.О., Матюшенко І.Ю., Хаустова В.Є., Козирєва О.В., Костенко Д.М., Моїсєєнко Ю.М., Бунтов І.Ю.]. – Проблеми економіки. – 2014. – №1. – С.6–25.
17. Можливості і загрози від членства в СОТ для України у зовнішній торгівлі сільськогосподарськими товарами з країнами ЄС і Митного союзу ЄВРАЗЕС [Текст] / [Кизим М.О., Ярошенко І.В., Матюшенко І.Ю., Козирєва О.В., Омаров Ш.А., Маханьова Ю.М.]. – Моделювання регіональної економіки. Збірник наукових праць. – Івано-Франківськ: ПЛАЙ, 2013. – №2 (22). – С.185–204.
18. Можливості і загрози від членства України в СОТ для металургійної галузі економіки в умовах співпраці з країнами ЄС і Митного союзу ЄВРАЗЕС [Текст] / [Кизим М.О., Шпілевський Матюшенко І.Ю., В.В., Хаустова В.Є., Антоненко С.В.]. – Проблеми економіки. – 2014. – №3. – С.89–99.

16. Інформаційні ресурси

Сайт кафедри k601@khai.edu

www.president.gov.ua – сайт Президента України

www.rada.gov.ua – сайт Верховної Ради України

www.kmu.gov.ua – сайт Кабінету Міністрів України

www.me.gov.ua – сайт Міністерства економіки України

www.ukrstat.gov.ua – сайт Держкомстату України

www.bank.gov.ua – сайт Національного банку України

www.nbuv.gov.ua – сайт Національної бібліотеки України ім. Вернадського

www.librari.ukma.kiev.ua – сайт наукової бібліотеки НаУКМА

www.mfa.gov.ua – офіційний сайт МЗС України

www.minfin.gov.ua – офіційний сайт Міністерства фінансів України

www.ugmk.info/ – бізнес-портал реального сектору економіки

www.customs.gov.ua – офіційний сайт Державної митної служби України

www.wto.in.ua – сайт Україна й СОТ

www.delukr.ec.europa.eu – офіційний сайт Представництва Європейської комісії в Україні

www.wto.org – офіційний сайт СОТ

www.worldbank.org – офіційний сайт Світового банку

www.ec.europa.eu – офіційний сайт Європейської комісії

www.ctaeconomic.com – сайт британської аналітичної компанії СТА (Economic&Export Analysts LTD)

www.dt.ua – сайт інформаційно-аналітичної газети «Дзеркало тижня»

www.expert.ua – сайт журналу «Експерт. Україна»

www.finansmag.ru – сайт журналу «Финанси»

ДОДАТОК

Перелік галузей знань, спеціальностей та освітніх програм, за якими відбувається підготовка здобувачів в університеті

Галузі знань: 02 Культура і мистецтво, 03 Гуманітарні науки, 05 Соціальні та поведінкові науки, 07 Управління та адміністрування, 08 Право, 10 Природничі науки, 11 Математика та статистика, 12 Інформаційні технології, 13 Механічна інженерія, 14 Електрична інженерія, 15 Автоматизація та приладобудування, 16 Хімічна та біоінженерія, 17 Електроніка та телекомунікації, 19 Архітектура та будівництво, 26 Цивільна безпека, 27 Транспорт, 28 Публічне управління та адміністрування, 29 Міжнародні відносини

Спеціальності: 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа, 035 Філологія, 051 Економіка, 053 Психологія, 071 Облік і оподаткування, 072 Фінанси, банківська справа та страхування, 073 Менеджмент, 075 Маркетинг, 081 Право, 101 Екологія, 103 Науки про Землю, 113 Прикладна математика, 121 Інженерія програмного забезпечення, 122 Комп'ютерні науки, 123 Комп'ютерна інженерія, 124 Системний аналіз, 125 Кібербезпека, 126 Інформаційні системи та технології, 131 Прикладна механіка, 133 Галузеве машинобудування, 134 Авіаційна та ракетно-космічна техніка, 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка, 142 Енергетичне машинобудування, 144 Теплоенергетика, 151 Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології, 152 Метрологія та інформаційно-вимірювальна техніка, 153 Мікро- та наносистемна техніка, 163 Біомедична інженерія, 172 Телекомунікації та радіотехніка, 173 Авіоніка, 193 Геодезія та землеустрій, 272 Авіаційний транспорт, 262 Правоохоронна діяльність, 274 Автомобільний транспорт, 281 Публічне управління та адміністрування, 292 Міжнародні економічні відносини

Освітні програми: Інформаційна, бібліотечна та архівна справа, Прикладна лінгвістика, Економіка підприємства, Психологія, Облік і оподаткування, Фінанси, банківська справа та страхування, Менеджмент, Логістика, Управління проектами, Маркетинг, Право, Екологія та охорона навколишнього середовища, Космічний моніторинг Землі, Обчислювальний інтелект, Інженерія програмного забезпечення, Інформаційні технології проектування, Комп'ютеризація обробки інформації та управління, Інтелектуальні системи та технології, Комп'ютерні технології в біології та медицині, Комп'ютерні системи та мережі, Системне програмування, Системний аналіз і управління, Безпека інформаційних і комунікаційних систем, Інформаційні системи та технології підтримки віртуальних середовищ, Розподілені інформаційні системи, Штучний інтелект та інформаційні системи, Динаміка і міцність машин, Роботомеханічні системи і логістичні комплекси, Комп'ютерний інжиніринг, Проектування, виробництво та сертифікація авіаційної техніки, Авіаційні двигуни та енергетичні установки, Ракетно-космічна техніка, Комп'ютерно-інтегроване управління в енергетиці, Нетрадиційні та відновлювані джерела енергії, Газотурбінні установки і компресорні станції, Енергетичний менеджмент, Інженерія мобільних додатків, Комп'ютерні системи технічного зору, Комп'ютерні технології проектування та виробництва, Комп'ютерно-інтегровані технологічні процеси і виробництва, Інтелектуальні інформаційні вимірювальні системи, Якість, стандартизація та сертифікація, Мікро- та наносистемна техніка, Біомедична інженерія, Інформаційні мережі зв'язку, Радіоелектронні пристрої, системи та комплекси, Системи автономної навігації та адаптивного управління літальних апаратів, Геоінформаційні системи і технології, Правоохоронна діяльність, Інтелектуальні транспортні системи, Технічне обслуговування та ремонт повітряних суден і авіадвигунів, Автомобілі та автомобільне господарство, Публічне управління та адміністрування, Міжнародна економіка